

Première musical "Triomf" Ivo van Hove

De nieuwe bewerking van de wereldberoemde musical *West Side Story* uit 1957 (verfilm'd in 1961) door regisseur Ivo van Hove en choreografe Anne Teresa De Keersmaeker is donderdag in première gegaan in het Broadway Theater in New York.

Aanvankelijk was er kritiek omdat Van Hove onder meer het lied 'I Feel Pretty' schraptte uit de klassieke productie met muziek van Leonard Bernstein, tekst van Arthur Laurents en Stephen Sondheim en choreografie van Jerome Robbins.

Maar Van Hoves bewerking van het Romeo-en-Julia-verhaal bij New Yorkse straatbandes kreeg vrijdag goede kritieken in de Amerikaanse pers. Het show-bizz-blad *Variety* spreekt van een „respectvolle” modernisering, roemt de jonge zangers die de hoofdrollen van Tony en Maria spelen, en prijst de „authentieke” moderne dansaanpassingen van De Keersmaeker. *The New York Post* spreekt van een „triumf”. *The New York Times*-criticus is zuiniger, met name over de grote videoprojecties in het decor.

De show loopt ten minste tot 6 september 2020 op Broadway.

WEST SIDE STORY

De gang trekt, maar je kúnt er uitbreken

Het is een riskant moment om *West Side Story* opnieuw uit te brengen. In de bewerking van Ivo van Hove, net in première gegaan in New York, trekken gangs hun iPhone maar blijft de tijdloze essentie subliem overeind.

Door onze medewerker **Ian Buruma**

Toen de film *West Side Story* met George Chakiris, Natalie Wood, en Richard Beymer in Nederland voor het eerst verscheen, was ik net tien. Het was in 1962. Ik woonde op de Waalsdorperweg in het keurige Benoordenhout van Den Haag. De film had een opmerkelijk effect op ons groepje snotjongens, dat nooit iets spannenders had gedaan dan 's avonds stiekem in de tuinen van andere mensen rond te sluipen. Weken, misschien wel maanden na het zien van de film, liepen wij dansend en vingerknippend door de rustige straatjes van onze nette buurt; de een als Bernardo van de Sharks, de ander als Riff van de Jets. Paul Steenge, de oudste onder ons, had gelooft ik een speciale affiniteit met Chino, de man die Tony aan het eind voor zijn kop schiet.

Hoe was het mogelijk dat een stel Haagse jongetjes zich zo kon overgeven aan een rage voor moderne dans in een Amerikaanse musical? Dit zegt natuurlijk iets over de kwaliteit van de muziek van Leonard Bernstein en de even opwindende choreografie van Jerome Robbins. (Dit speelde zich af in een tijd voor de Beatles, toen Conny Froboess en de Blue Diamonds nog in de hitparade stonden.) Dans was, in onze ongeschultvende hoofdjes, meer iets voor meisjes. Maar deze dans was macho; wij voelden ons met onze knippende vingers en zwaaiende benen als geduchte *tough guys*; het enige wat ontbrak was een echte stiletto.

Maar de rage had ook iets te maken met de inhoud van de film: de zucht van veel pubers om ergens bij te horen, het liefst bij een gang, en daarbij de paradoxale zucht naar eigenheid, om juist niet bij een groep te horen.

Van „identiteitspolitiek” hadden we natuurlijk niet gehoord, want die bestond toen nog niet, althans niet op de manier van nu. *West Side Story* was bovendien een product van een samenleving waar we haast niets over wisten: de rassenproblemen in de VS, en de spanningen tussen jongens van Europese afkomst waarvan de families al langer in Amerika hadden vertoefd, en een bende Puerto Ricanen, die toen nog nieuwkomers waren. De Jets waren wit, en de Sharks waren geschimkt in donkerbruin. Dat de Puerto Ricanse Maria (Natalie Wood) werd gespeeld door een Joodse actrice, en haar broer Bernardo (George Chakiris) door een zoon van Griekse immigranten, maakte niet uit. Iedereen in Amerika herkende de rasstegenstellingen in hun land. Maar in het halgawitte Benoordenhout lag dit allemaal heel ver van ons bed.

Problemen in de VS omtrent ras, gender, migratie en 'identiteit' zijn nijpende dan ooit. Het is daarom een perfect moment om *West Side Story* opnieuw te brengen. Maar het is ook een riskant moment. Een misstap en de Twit-terstormen breken los. Voor Amerikanen zou het moedig geweest zijn om zich in het huidige klimaat te wagen aan een revisie van deze musical. Dat twee Vlamingen - regisseur Ivo van Hove en choreograaf Anne Teresa De Keersmaeker - dit hebben gedaan is welhaast roekeloos.

Geen bruine schimk
Maar de voorbereiding was zorgvuldig. Er was geen sprake meer van bruine schimk, en de rollen van de Sharks worden voornamelijk vervuld door dansers van Latijns-Amerikaanse afkomst. Bovendien werden op verzoek van de dansers twee 'Latins' (de genderneutrale aanduiding van Latino of Latina, red.) choreografen ingehuurd om De Keersmaeker te helpen een 'authentieke representatie' te geven van de Latijns-Amerikaanse cultuur. Bernardo wordt gedaan door Amar Ramasar, zoon van ouders uit India en Trinidad. Hij raakte betrokken in een #MeToo-schandaal omdat hij naaktfoto's van zijn vriendin per e-mail aan een vriend had doorgestuurd. Dit was aanleiding tot een protestactie, die nog steeds voortduurt. Maar hij werd niet ontslagen.

Ivo van Hove heeft een uitzonderlijk talent voor de theatrale vernieuwing van oude meesterwerken: films, stukken van Arthur Miller en Shakespeare, romans van Couperus, klassieke opera's en zo nog meer. Hij doet dit, in samenwerking met zijn vaste scenograaf Jan Versweyeld, door formele innovaties: video-beelden, strakke, minimalistische decors en verrassende geluidseffecten. Maar daar blijft het niet bij. Door de specifieke culturele of historische

In Ivo van Hoves productie van 'West Side Story' in New York zijn de gangs min of meer van onze tijd: zwart en wit door elkaar bij de Jets, maar nog wel Puerto Ricanen bij de Sharks.

aspecten van een oud theaterstuk of film systematisch te verwijderen komt Van Hove tot een menselijke kern, die als het lukte universeel en tijdloos is: de corruptie van macht in een Shakespeare-stuk over koningen, of de dodelijke gevolgen van lafheid en conformisme in een verhaal over nazi-Duitsland, dat zich net zo goed nu zou kunnen afspeilen.

Door deze benadering zie je oude stukken met volledig nieuwe ogen. De kracht van een versleten verhaal komt weer tevoorschijn. Maar de stilering van Versweyeld en Van Hove kan ook leiden tot een zekere abstractie. Cultuur en tijd spelen tenslotte wel een rol in menselijk gedrag, in het theater en in werkelijkheid. Universalisme komt vaak het beste over als het verankerd is in iets dat herkenbaar blijft, in iets van realisme. Die spanning is in Van Hove's *West Side Story* te zien.

Achterbuurt

Het oorspronkelijke verhaal speelt zich af in de jaren vijftig, in wat toen nog een achterbuurt in het westen van Manhattan was. Die buurt is nu ten dele afgebroken - de film werd opgenomen op de plek waar nu het chicke Lincoln Center staat. Noch van jeugdbendes, noch van Puerto Ricanen is in het veel te dure Manhattan veel te bespeuren. Bovendien zijn Puerto Ricanen geen nieuwkomers meer. Dat zijn nu eerder Russen, Nigerianen of Chinezen.

Van Hove heeft dan ook niet geprobeerd het beeld van de jaren vijftig te reconstrueren. Dat zou geheel tegen zijn theatrale aard zijn geweest. De gangs in zijn productie zijn min of meer van onze tijd: zwart en wit door elkaar bij de Jets, maar nog wel Puerto Ricanen bij de Sharks. In een gevecht met de politie trekken de benedeleden hun iPhones. Video-beelden verwijderen naar hedendaagse politiek, zoals *Black Lives Matter*. De gestileerde choreografie van De Keersmaeker is, zoals al gezegd, gemengd met

„Wij voelden ons met onze knippende vingers geduchte *tough guys*

specifieke danspassen uit Cuba en Zuid-Amerika. Maar de taal die wordt gebruikt is nog steeds die van de jaren vijftig, toen Arthur Laurents het scenario schreef en Stephen Sondheim de liedteksten: „you dig”, „daddy-o”. Dit schept enige historische verwarring. Je weet niet precies wanneer het verhaal zich eigenlijk afspeelt. Dat hoeft natuurlijk geen bezwaar te zijn. Romeo en Julia van Shakespeare was ook geen realistische afspiegeling van Verona in de zestien-de eeuw. *West Side Story* is geen geschiedenisles of een college sociologie. Je vraagt je zelfs af of Van Hove, Versweyeld en De Keersmaeker niet nog verder hadden moeten gaan in hun stilering. Er zitten misschien te veel toespelingen in de musical op het hier en nu. Authenticiteit is precies waar het niet om zou moeten hoeven gaan. Maar de makers hebben de tijdloze essentie van *West Side Story* (en *Romeo en Julia*) weten te pakken. Er is een geniale scene waarin Maria en Tony, de twee geliefden, elkaar proberen te benaderen terwijl hun gangs ze aan beide kanten proberen terug te trekken in een soort

eindeeloze rugby scrum. Puerto Ricanen, Italianen, Joden, Polen, katholieken, zwart, wit, het doet er absoluut niets meer toe: de trek van de groep, van geboorgenheid, haat en conformisme, en de poging om met liefde de grenzen van geloof en afkomst te overschrijden wordt hier op sublieme wijze vertolkt.

De poging van Van Hove en zijn collega's om *West Side Story* te vernieuwen is nog moediger dan je op het eerste gezicht zou denken. Want hun visie gaat niet alleen in tegen de nieuwrechtse mode om het groepsdenken te bevorderen, en alle vreemde smetten te weren; dat zou te gemakkelijk zijn. Het is ook een kritiek op een andere vorm van conformisme, die even gebrand is op grenzen, door minderheden te zien als hermetische groepen, ieder met een eigen 'authentieke representatie', die anderen niet zouden kunnen delen. Als er ooit een geschikt moment was om universele menselijkheid te dramatiseren, dan wel nu. Dat is de onmisbare kracht van *West Side Story*, die nog even hard aankomt als in 1962.

Advertentie

pharosreizen
AUTOVAKANTIES VAN ANWB

vanaf
449
p.p.

11-daagse rondreis Albanië

PAREL VAN DE BALKAN

Bezoek de onontdekte parel van de Balkan: Albanië! Reis langs woestie bergen, ongerepte wouden en prachtige stranden. Albanië is door de eeuwen heen onderdeel geweest van o.a. het Romeinse en Ottomaanse Rijk en heeft ook een communistisch verleden. Ontdek dit bijzondere en gastvrije land voordat het massatoerisme hier losbarst!

JE VERBLIJFT in Hotel Metro in Tirana, Hotel Residence Desaret in Berat, Hotel Regina City in Vlora, Hotel Sunrise in Sarandë, Hotel Kodra in Gjirrokaster en Perandor Beach Hotel in Durrës (of een gelijkwaardig alternatief).

INSGREPEN

- 10x overnachting met ontbijt
- 1x lunch of 3-gangendiner (exclusief drankjes) bij Bujari restaurant in Vlora
- 1x 3-gangendiner bij Perandor Beach Hotel op aankomstdag (exclusief drankjes)
- wifi in alle hotels
- parkeren bij alle hotels (indien beschikbaar)
- toeristenbelasting bij alle hotels
- live-tips ter plaatse (via WhatsApp)
- CO₂-compensatie

Dit arrangement is ook te boeken incl. vlucht en autohuur vanaf € 899 p.p.

Beijk onze website voor prijzen en vertrekperiodes. Prijzen in € p.p. o.b.v. 2 pers. Niet inbegrepen: reserveringskosten (€25,- per boeking) en Calamiteitenfonds (€2,50). Wijzigingen voorbehouden.

WWW.PHAROSREIZEN.NL/GELEZEN-IN/NRC | 023 - 55 42 870 | **ZOEKCODE 80277**

POUSADAS

CULTUUR EN NATUUR V.A. € 499,- PP. INCL. VLUCHT/AUTO

Na een speciale afspraak met de regio ALenteJO, Avis en de Pousadas de Portugal bieden wij een vijftal heel originele geprijsde fly-drives arrangementen aan. Deze prijs is nog nooit zo verstand en alleen geldig in het laagseizoen. Inclusief retourvlucht, 8 dagen autohuur cat. C en 7 overnachtingen in Pousadas op basis van verblijf in de authentieke, traditionele accommodaties vaak ondergebracht in voormalige kastelen, kloosters of paleizen. Kijk voor de cultuurgezichten. Inclusief retourvlucht, 8 dagen autohuur cat. C en 7 overnachtingen op www.girassolvakanties.nl

kies uit één van de vijf routes

www.girassolvakanties.nl • tel: 020-428 05 55
info@girassolvakanties.nl

style

girassol
vakanties

Advertentie